

Ivan Klášterský:

Linnaea borealis L. v jihozápadních Čechách.

Když jsem studoval rozšíření *Erica carnea* v záp. Čechách, obrátil jsem se o informaci také na kol. prof. Dr. Fr. Němce, který za svých studentských let pilně na Plzeňsku botanisoval. Ten mně sdělil údaj o dosud nepublikovaném nalezišti *Erica carnea* blíže Přeštice a při té příležitosti si vzpoměl, že nedaleko viděl tehdy, v červnu, asi r. 1920, ještě jinou kvetoucí rostlinu, o níž soudil, že by to mohla být *Linnaea borealis*. Herbářní doklad sice tehdy nesebral, ale na štěstí rostlinu fotografoval a tři negativy (poněkud poškozené nevhodným uložením v době protektorátu) mi pak také daroval a dva z nich zde uveřejňuji.

Z obrázků plyne nade všecku pochybnost, že rostlina je skutečně *Linnaea borealis* a nahrazují tedy úplně herbářní doklad. Navštívil jsem v červnu 1955,

Obr. 1. *Linnaea borealis* v borovém lese u Chlumčan na Přešticku (foto F. Němce asi r. 1920).

v doprovodu pomologa a floristy M. Hrdiny, naleziště, které mně Dr. Němec zakreslil do spec. mapy. Je to lesní komplex na ssz. od Přeštice, mezi obcemi Chlumčany—Dnešice—Hor. Lukavice a to jeho část zvaná na spec. mapě Malý Háje, mezi kótami 414 a 387 a železniční tratí. Místo je dnes starší, nehuť borový porost s hojně vtroušenými mladšími duby, místy vlhké, přecházející až do mokřin s rozsáhlými porosty *Carex brizoides*. Linneu jsme však nenašli, čímž nechci říci, že tam neroste, nebo lépe, že už tam neroste; každý trochu zkušený florista ví, že jak je snadné říci, že rostlina někde roste, tak nesnadné a odvážné je tvzení, že tam rostlina není. Proto také jsem požádal místního floristu, p. učitele Vacka v Přešticích, aby předpokládané naleziště a jeho širší okolí několikrát navštívil a po rostlině se poohlédl.

Němejcův nálezný je významný. Je to první a asi jediné české naleziště *Linnaea borealis* v nízké poloze a jediné v západní polovině země. Vyslovení pochybnost o původnosti naleziště bylo by zcela neodůvodněné, i když stanoviště není rašelinné, jak by snad mohlo býti předpokládáno. Vždyť ani stanoviště na Středním Hřebenu v Jizerských horách není rašeliniště — ačkoliv jich tam je v blízkosti dostatek — nýbrž Myrtilletum. Jen zanesení ptactvem, u tohoto druhu vícekrát konstatované, nemůže být vyloučeno.

Obr. 2. Stanoviště *Linnaea borealis* v borovém lese u Chlumčan na Přesticku (foto F. Němce asi r. 1920).

Linnaea borealis je všude, kromě svého uzavřeného areálu circumpolárního, glaciálním reliktem, také v celém svém rozšíření alpském. Meziležící naleziště jsou, alespoň většinou jistě právem, pokládána za topografické pozůstatky velkolepého ústupu před celinným ledovcem Evropou k jihu, resp. návratu k severu. Horským prvkem vůbec není a silnější rozšíření v horách (Alpách, Kavkazu) na samé jižní hranici celkového areálu je odůvodněno hojností vhodných stanovišť pouze ve vyšších polohách v oblasti, kde jich v nižších není. V celém rozsahu svého rozšíření je *Linnaea* součástí podrostu jehličin, na severoněmeckých a polských nalezištích především borů, nač bych chtěl — v souvislosti se svou nedávnou studií o *Erica carnea* — zvláště upozorniti. Závislost *Linnaea-Pinus* je patrně velmi úzká (Warming na příklad konstatoval, že se objevila adventivně na poloostrově Jutském teprve po uměle zavedení borovice v této oblasti) a její příčinou, právě tak jako u *Erica*, mohla by být shodná mycorrhiza.

Chlumčanské naleziště *Linnaea* je velmi izolované a z roztroušených nalezišť mezi areálem severským a exklávou alpskou asi nejj jižnějším. Nejbližšími nalezišti jsou jizerská a krkonošská a pak až slezská, táhnoucí se podél Odry od Hlohovce k Opolí.